

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 53

Maribor, sreda 5. marca 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašernova ulica št. 4

Izpopolnitev naše zrakoplovbe

NOVE ZVEZE Z INOZEMSTVOM, PODALJŠANJE PROGE BEOGRAD—ZAGREB DO MARIBORA. — MARIBOR VAŽNA LETALSKA POSTAJA.

BEOGRAD, 5. marca. Za letošnje zrakoplovno sezono se vrše velike priprave. Dozdajna lokalna zračna proga Beograd bo podaljšana do Maribora in od tu preko Dunaja in Prage zvezana z Berlinom in Parizom. Trenutno se vrše med našimi zrakoplovskimi činitelji in zastopnikom angleških privatnih prometnih družb, Breckerjem, pogajanja radi priključitve Jugoslavije na prometno progo London—Indija. Angleži polagajo

veliko važnost na to, da bi njihovi zrakoplovi v Novem Sadu in Skoplju imeli vmesne postaje, ker je proga Dunaj—Budimpešta—Beograd itd. krajša nego dozdajna preko Italije in Grške. Sporazum je že dosežen, za kompenzacijo bodo angleška letala, na tej progi jemala s seboj jugoslovensko pošto za Indijo. Tudi proga Dunaj—Trst bi šla preko Gradca in Maribora, kjer bo vmesna postaja.

Katastrofalne povodnji v Franciji

PARIZ, 5. marca. Povodenjska katastrofa v južni Franciji zavzema vedno večji obseg. Vzrok so deloma silni naliivi, deloma pa nenadno tavanje snega v Pirenejah. Reke naraščajo s takšno silo, da je vsaka, kakršnakoli varnostna odredba nemogoča. Mesto Perpignan je od sveta odrezano, vse ceste in železniške proge okrog so razrušene, promet popolnoma počiva. Mesto Castres je celo pod vodo, prebivalstvo je zbežalo v gorovje, vse imetje so odnesli valovi. Tudi Toulouse je odrezan od sveta. Pri Montaubanu so valovi razrušili nasip in vdrli v mesto. Nad 100 oseb je ob življenje, 60 se jih je skrilo v cerkveni stolp in so v nevarnosti. V Raisnesu so vode razrušile nad 100 hiš, tudi elektrarno. Garonne stalno narašča.

Vlada se je večeraj bavila s povodenjsko katastrofo in sklenila, predložiti parlamentu zakon, da se da prizadetim pokrajinam kot prva pomoč 100 milijonov frankov. Po cenitvah strokovnjakov znaša škoda desetkrat več. Po dozdajnih poročilih je ob življenje kakih 250 oseb.

Letos bo zopet sušno leto?

BEOGRAD, 5. marca. Ker je žetev 1. 1927-28 radi velike suše silno trpe-la in ker je tudi letos zopet pričakovati vroče leto, je ministrstvo za kme-

tijstvo že sedaj izdalo banovinskim upravam navodila o potrebnih ukrepih. V prvi vrsti se opozarjajo kmetje, naj svoja polja z ozirom na toplo spomladansko vreme čimprej obdelajo.

H koncertu pevskega zbora ljubljanske Glasb. Matice

Nekaj izvlečkov iz čeških novin ob priliki turnee 1. 1928.

Kratko karakterizacijo, ki ne more biti bolj jedrnata in ki točno označuje višino doseženega uspeha, so priobčili »Narodni Listy«: Zbor in njegov dirigent Hubad so doživeli spontan aplavz, ki je po zadnji točki vsporeda zrastel v pravi vihar.

»Venkov« piše n. pr.: »Mogoče se preveč zavedamo visoke stopnje zborovskega petja, mogoče je prišel k nam drugi slog te umetnosti, kakor smo ga drugi; ne moremo pa tajiti, da smo bili z nastopom mešanega zbora Gl. M. silno prijetno presenečeni in da je bilo v uspehu mnogo, mnogo več nego izraz ljubozni in gostoljubja. Brez dvoma je bila to zmaga velike umetnosti in visoke zborove kulture, kakršno le redko slišimo. Zbor Gl. M. se odlikuje po nevsakdanjih zvokovnih kvalitetah. Ni to zvok neke impozantne mogočnosti, tembolj pa učinkuje njegova mehka, plemenita krasota in popolna izravnost, ki je nič ne kazi. Ta odlična prednost zbora se ne nanaša le na posamezne glasove poedin-

narod in češkoslovaški Narodni svet za vladu, ki govori imenom češkoslovaškega naroda, redek slučaj mednarodnega priznanja države, koje eksistenca se je šele ustvarjala.

Vse to pa je tudi že pred dejanskim koncem vojne zapečatilo usodo Avstrije. Masaryk je čutil vnaprej njen konec in je 14. oktobra 1918 v Filadelfiji na svečan način proglasil detronizacijo Habsburgovcev in češkoslovaško samostalnost ter prečital načrt nove ustave. S tem faktom, ki so ga zavezniki vzeli na znanje, je bil Avstriji zadani težek udarec. Zedinjene države so odklonile ponudbo Avstrije za premirje, češ da je položaj postal tak, da so Čehoslovaki in Jugoslovenci že osnovali svoje samostalne vlade, ki jim je priznana kompetenca, odločati o usodi svojih narodov in da se mora Avstrija raditega obrniti naravnost na Čehoslovake in Jugoslovane. Nato je 27. okt. 1918 Avstrija pristala na vse pogoje. Tako je bil brez kaplje krvi izzvan državni prevrat v enem edinem dnevu. Imena Masaryk in Wilson so bila v ustih vseh Jugoslovancev in Čehoslovakov. Češkoslovaška

narodna skupščina je 11. nov. 1918 na predlog prvega češkoslovaškega min. predsednika dr. Kramarja ob nepopolnem navdušenju naroda proglasila Masaryka za prvega predsednika svobodne Češkoslovaške, dne 15. nov. se je Masaryk poslovil od Wilsona in odpotoval v domovino. Dne 21. dec. 1918 je prispel v Prago. O svojem prihodu v domovino piše sam Masaryk v knjigi »Svetovna revolucija«: »Stali smo na meji Češke, mnogo solz so prelili oni, ki so se po tolikih letih vračali domu. Poljubili smo našo češko zemljo.« Stotine tisočev češkega naroda in cele Češkoslovaške so pozdravljale svojega prvega predsednika. Zgodovina češkoslovaškega naroda ne pozna podobnega navdušenja.

In dne 22. dec. 1918 je čital Masaryk zastopnikom naroda uvodoma omenjeno spomenico. Vsi, ki so čuli njegove besede tam in pozneje izvedeli zanjo potom javnosti, so občutili, da gre glavna zasluga za to, da se je izpolnilo preročstvo Komenskega, baš njemu, Masaryku, ki je znal doprinesiti med vsemi največje žrtve.

cev, ampak na visoko pevsko kultiviranost, na znamenito tehniko zborovega skupnega petja, v kateri občudujemo neverjetno lahkoto in prožnost, ter na neposrednost in izravnost. Na vsem uspehu je imela veliko zaslugo neverjetno popolna interpretacija ki je ves večer izzivala navdušene ovacije znamenitemu zboru in njegovemu ne manj znamenitemu dirigentu. Moramo reči, da je bil ves koncert triumf čiste umetnosti in da je zbor Gl. M. zapustil v naših mislih najlepše spomine.

»Našinec« pravi m. dr. »To pevsko telo je kot ogromne orgle, je popolnoma izravnano in reagira na najmanjši gib roke in oblička svojega idealnega dirigenta. Izčrpalo je celo lestvico vseh pevske možnosti od pianissima do gromovitega fortissima, od mehkega larga do divjega neobičajno izrazitega presto, šolano je v zboru in v solih. Odkritosrčne ovacije, ki so napolnile dvorano po vsaki točki, niso bili konvenčni pojavi simpatij napram gostom; bili so odkrito priznanje njihovi veliki umetnosti.«

Nekaj izvlečkov iz poljskih in franco-skih novih prihodnjic.

Pri Opelu,

največji tvornici avtomobilov v Nemčiji, se kadi zopet iz vseh dimnikov, stroji teko in orjaške delavnice bučijo in delajo v silnem tempu. Preuredba Opelovih tvornic, ki je ob prehodu iz starega v novo leto zastala, je sedaj začasno zaključena. Namenjena je bila v prvi vrsti zvišanju sposobnosti in povečanju produkcije, izpopolnila pa je tvornico tudi z važnimi novimi napravami. Tako je zlasti nastal tudi poseben oddelček za poskuse in preiskave. Skratka, storjeni so nadaljni koraki, ki naj pripomorejo k pospešenju popularizacije motornih vozil. Izkušnja Opelovih tvornic ter znanje najsposobnejših inženirjev sveta tvorijo temelj današnje Opelove proizvodnje. Z izboljšanimi motorji, hladilnicami, kočnicami, pogonskimi napravami, razplinjevalci in novimi karoserijami je znatno povečana vrednost Opelovih vozil 1930. Krog 8000 delavcev dela na izvedbi produkcijskega programa za l. 1930, ki v glavnem predvideva izboljšanje modelov s 4 in 8 konj. silami pri znanih tovrstnih in dobavnih vozovih.

Fašistovske sodb.

Leta 1917. se je potopil pri Pulji italijanski brod »Rosvarol«. Po okupaciji so postavili Italijani poginolim mornarjem mal spomenik. Lani v novembru je bila spominska plošča razbita in odnešana. Orožniki so iskali storilca; pa ga niso mogli najti. Slednjič so prijeli 36letnega Petra Perkovića iz Ližnjana, ki pa je oni dan delal na polju in se ni nikdar brigal za tisti spomenik. Dobili so dve deklici, ki sta trdili, da sta videli, kako je stopal Perković proti spomeniku. Pri razpravi ni mogel Perkoviću nihče ničesar dokazati in njegov branitelj je imel pogum, zahtevati oprostitev, vendar pa je sodni dvor obsodil Perkovića na leto dni zapora in globo 500 lir, kakor je predlagal državni pravdnik.

Nezgode.

Danes dopoldne je v Magdalenskem predmestju padel s kolesa 37-letni Jože Pajtlar iz Danjkove ulice in si močno poškodoval desno roko. — V Kovini je krog 10. ure 30-letna delavka Ivana Pleve prišla z desno roko v stroj, ki ji je odrezal peti prst. Prepeljali so jo v bolnico.

Spominjajte se CMD

Masaryk med vojno

»Verujem tudi jaz Bogu, da bo — ko se poleže vihar sovraštva, ki smo si ga z našimi grehi na glave nakopali — upravljanje tvojih zadev vrneno tebi, narod češki!«

Te besede iz oporoke velikega češkega pedagoga, Jana Amosa Komenskega, je predsednik češkoslovaške republike Masaryk prečital na praškem gradu zbranim odposlancem dne 22. dec. 1918, ko jim je sporočil svojo prvo poslanico kot vladar Češkoslovaške. In je dostavil: »Komenskega proroška molitev se je dobesedno izpolnila: češki narod je svoboden in neodvisen in spoštovan ter stopa — podprt od splošnih simpatij — v zajednico evropskih narodov.«

Aprila 1. 1918, ko je v Rusiji prevladal boljševizem, ki se ni zanimal za usodo ostalih slovanskih narodov, je Masaryk odpotoval iz Rusije preko Japonske v Ameriko. Poprej je še z merodajnimi činitelji dogovoril, da se češkoslovaške legije prepeljejo preko Sibirije v Francijo, da bi se tam skupno s francoskimi legionarji borile za svobodo domovine. Kmalu po Masarykovem odhodu je prišlo do izdajalskega napada na češkoslovaške oddelke, ki so boljševiški vladi prostovoljno oddali skoro vse orožje, najprej v Čeljabinsku, pozneje tudi drugod. Izdajstvo je imelo nenavadne posledice. Češkoslovaške legije so se takorekoč z golimi rokami vrgle na boljševiško premoč, izbojevale velike zmage in tekotom nekaj tednov zavladale nad celo Sibirijo in Povolžjem, in njihov pohod je postajal nevaren za samo Moskvo. Boljševiške čete so bežale kakor brez glave pred Čehoslovaki, in znano je, da je bil baš na tem begu v Jekaterinburgu ubit ruski car s celo rodbino, nekoliko ur pred vhomom češkoslovaške vojske. Nastop češkoslovaških legij je bil odločen. Avstrijcem in Nemcem, ki so bili v velikih množicah v boljševiški vojski in ki so izzvali ta napad na Čehoslovaške, je bil odrezan dostop do ogromnih živilskih rezerv v Sibiriji, in centralne sile so bile izpostavljene gladovanju. Zavezniki so znali to ceniti in polne tri mesece je zapadno-evropski in ameriškanski tisk opisoval junaška dela Čehoslovakov, ves svet je bil poln slave o njihovi borbi za svobodo, in angleški ministrski predsednik je brzojavil Masaryku v Ameriko navdušene, zgodovinske besede: »Nam in civilizaciji ste izkazali neprecenljive zasluge in nikdar vam ne bomo tega pozabili!« Francoska vlada je službeno priznala češkoslovaško armado za zavezniško vojsko, koje oddelki so se istočasno tudi že borili na Italijanski fronti. Wilson sam, ki ga je Masaryk osebno informiral o češkoslovaški borbi za osvobodjenje, je postal po njegovi zaslugi največji pobornik češkoslovaške in jugoslovanske svobode. Masaryk je istočasno gojil tesne zveze s Poljaki in v svojem propagandnem delu nikdar ni pozabil na samostalnost Poljske. Pri Jugoslovenih je bil že izza pred vojnih časov najlepše zapisan. Po njegovi zaslugi so zavezniške vlade priznale češkoslovaški narod za bratski

Josip Daneš

K PROSLAVI 25-LETNICE SLOVENSKEGA KOMIKA.

Rojen leta 1882. v Ljubljani, je že zgodaj pokazal, kaj bo. Pokojni učitelj Kruic na Grabnu mu je po neki deklamaciji v drugem razredu dejal: »Pepček, ti boš pa šaušpiler!« In te proroške besede so mu ostale vse življenje v spominu, tudi tedaj, ko je dovršil nižjo gimnazijo in odšel na trgovsko akademijo v Gradec. Toda pota življenja so včasih čudna in hudomušna je usoda, ki jih določa. Ko je Pepček dovršil akademijo in postal bančni uradnik v Sisku, tedaj torej, ko nihče ne bi bil pričakoval, je nenkrat in nepričakovano zares postal »šaušpiler«. Prisostvoval je predstavi potujoče gledališke družbe Miše Miloševića, pustil banko z njenimi suhoparnimi računi — in se mu pridružil.

Bilo je to 1. 1899., na prelomu dveh stoletij; in doli v samotni Bosanski Kostanjevici je prvič stopil na deske, »ki pomenijo svet«. Če pa pomenijo že svet deske v stalnem gledališču, pomenijo še toliko več v potujočem, kajti s kulisami in igrami se spreminjajo tudi kraji in obrazi. Tako je Daneš kot prvi Slovenec prepotoval v gledaliških družbah čikote Miše, Čiriča, Fote Iliča in Leona Dragutiničiča vso Bosno in Hercegovino, Slavonijo, Srbijo, Črno goro in Dalmacijo. Na specializacijo v takih okoliščinah seveda ni bilo mogoče misliti; čeprav je sicer čutil največje nagnjenje do komika, je vendar igral tudi ljubimške, karakterne in tragedske vloge. Škodovalo mu pa to ni, nasprotno, zmetlo ga je v jasno začrtan in enot-

no izoblikovan umetniški značaj, ki je pomenje tako sijajno prišel do popolne veljave.

Nekega dne se je pa Daneš le naveščil velikega romanja, odpeljal se v Ljubljano in gostoval leta 1904., za intendantovanja Bleiweisovega, v Gorkega dramo »Na dnu« za angažman in bil angažiran. Pa tudi Ljubljana ga ni mogla stalno prikleniti nase, zaželel si je morje in se odpeljal v Trst, kjer je postal član takratnega Slovenskega gledališča, katerega artistični vodja je bil njegov stari gazda Leon Dragutiničič. Zapustil pa je naposled tudi Trst in se vrnil v Ljubljano, kjer ga je zatekla svetovna vojna in ga vtaknila v vojaško suknjo. Z umetnostjo in gledalištem je bilo za nekaj let konec, saj so že stari Latinci vedeli, da »inter arma silent musae«.

Pa je, kakor vse na svetu, prešla tudi vojna. Josip Daneš je nehal s pokojnim Šveikom deliti trpko usodo avstrijskega vojaka in je zopet postal igralec, in takrat celo tudi tajnik obnovljene ljubljanske drame. Pa zopet ni vzdržal. Nemirna kri in Pavel Golia, ki je takrat postal upravnik osi-ješkega gledališča, sta ga speljala v Osijek, od koder je leta 1927. priromal končno k nam v Maribor.

Taka je bila njegova življenjska pot. Umetniško se je vila od težav člana potujoče gledališke družbe preko nešteti in najrazličnejših značajev do izkristalizacije v komiki, ki mu je postala višek izražanja in ustvarjanja. Zato se je najbolj razživel kot Hlestakov v Gogoljevem »Revizorju«, kot bolnik v Molièrovem »Namišljenem bolniku«, kot Klopčič v Shakespearejevem »Snu kresne noči« itd. Komične vloge v Molièrovih in Shakespearejevih delih so mu sploh vedno bile najvišji ideal. Kot tak se je uveljavil tudi v našem gledališču, kjer bo kot Hlestakov, Higgins v Shawovem »Pigmalionu«, Flore Briga v Leskovčevih »Dveh bregovih«, Haškov Švejk itd. ostal neizbrisno v spominu.

Od dneva, ko je Josip Daneš stopil na oder, da na njem preživi stotino človeških usod, je poteklo že 30 let in bi tedaj lahko slavil 30letnico, toda časa, ko je služboval bogu Marsu, in raznih intermezov ne šteje v dobo svojega gledališkega dela, zato bo v četrtek, dne 6. t. m. slavil le 25-letnico. Slavil jo bo kot župnik Peregrin v »Našem gospodu župniku« in pokazal zopet vso svojo svežo igralsko moč. Naj bi v tej skromni proslavi našel romar-igravec malo, vsaj malo zadoščeno za veliko in utrudljivo delo svojega življenja!

—r.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 5. marca. Zaprto.
Četrtek, 6. marca ob 20. uri »Naš gospod župnik«. Premijera. Proslava 25letnice g. Jos. Daneša. Izven.
Petek, 7. marca. Zaprto.
Sobota, 8. marca ob 20. uri »Krog s kredo«. Delavska predstava.

KONCERT

Ljubljanske Glasbene Matice
v soboto, 8. marca s pariškim sporedom

Ljudska univerza v Mariboru.

V soboto dne 8. marca točno ob 8. uri zvečer koncert ljubljanske Glasbene Matice. Na izrecno željo ljubljanskih gostov se prosi občinstvo, da pride pravočasno, da se more pričeti točno ob 8. uri. Predprodaja vstopnic je v polnem teku. Ljubljanci se pripeljejo v Maribor ob pol 5. popoldne. Na kolodvoru se vrši njih sprejem in prosi se, da se sprejema čim več občinstva udeleži — predvsem seveda naša pevška družba, da izkažemo ljubezen in spoštovanje

redkim in velezaslužnim bratškim gostom. — V ponedeljek 11. marca predava g. prof. dr. Kotnik o velikem angleškem mislecu in dramatik Bernard Shaw-u.

Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj

zboruje v soboto dne 8. t. m. ob pol 10. predpoldne v mali dvorani Narodna doma v Mariboru. Razen društvenih zadev je na programu silno zanimivo ter zlasti za vse vzgojitelje in učitelje aktualno predavanje »Mladinsko sodstvo po novem kazenskem zakonu in sodelovanje učiteljstva«, ki nam ga poda vseprisrčni strokovnjak na tem polju, prvi drž. pravnik g. dr. Jančič iz Maribora. Ne zamudite te važne in redke prilike pojasnil in navodil k temu delikatnemu predmetu! Tovariši (-ce), ki bi tudi tokrat manjkali brez pismenih in utemeljenih opravičil, se bodo nam »predstavili« — po svoje! Tov. pozdrave! — Predsednik.

Regulacijska dela na Muri in Dravi v novem drž. proračunu.

Čujemo, da bo vlada v drž. proračun za 1. 1930-31 stavila za pospešeno regulacijsko akcijo na Muri vsoto 7 milijonov Din, na Dravi pa 3 mil. Din. V interesu našega narodnega gospodarstva je to nujno želeli. Za območje Mure se namerava tekom leta v Gornji Radgoni ustanoviti posebna terenska sekcija, ki bo vodila regulacijska dela.

Mariborski in dnevni drobiž

80-letnica prezidenta T. G. Masaryka, katere proslava začne v Mariboru dne 9. t. m. točno ob pol 11. uri popoldne, bo zbrala ob tej priliki v Unionski dvorani vse prijatelje češkoslovaškega naroda ter častilce Masarykove. Vstop na proslavo bo prost, vendar se razpošiljajo te dni vabila, ki naj veljajo nekako kot izkaznice za sedeže. Vabila se ne pošiljajo osebno, nego na urade, zavode, društva itd., in kdor želi na proslavi sedeti, si blagovoli priskrbeti vabilo; zato pa naj tudi nikdo, ki si bo vabilo priskrbel, od proslave ne izostane, tako da bo slavje nele kvalitativno, nego tudi kvantitativno dostojno slavljenčevega imena. Za to prosijo prireditelji.

Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru.

V četrtek 6. t. m. ob 19. predava gosp. šolski uprav. V. Grčar o problemu štednje.

Iz poštne službe.

Uradnica Amalija Pondelak je premeščena s pošte Maribor 2 na Maribor 1.

Upokojeni železničarji.

Upokojeni so: strojevodja Ivan Krajer in vozovni mojster Peter Vido- vič v kurilnici v Mariboru, nadsvodnik Josip Hamrosch, Maribor gl. kol. in premikalni nadziralci Franc Potočnik, Tezno.

Carinarnice podrejene finančnim direkcijam.

Na podlagi zakona o organizaciji finančne uprave so v dravski banovini podrejene finančni direkciji carinarnice v Gornji Radgoni, Dravogradu—Meži, Jesenicah, Ljubljani, Mariboru in Rakeku.

V proslavo Masarykove osemdeset-letnice

je češki deželni zbor v svoji seji 4. t. m. sklenil zgraditi velik deželni sanatorij za bolne na pljučih, ki bo stal 25 milijonov Kč. — Češkoslovaška Obec Sokolska pa je ustanovila fond 100.000 Kč, ki bo služil za potovalne ustanove za proučevanje telesne kulture in telesne vzgoje v inozemstvu.

Zeileis ne pride v Jugoslavijo.

Današnji zagrebški listi javljajo, da so jugoslovenske oblasti odklonile izdati dovoljenje za ustanovitev Zeileisovih zavodov v Jugoslaviji. Tudi iz Češkoslovaške poročajo, da tudi tamonjske oblasti stoje na enako odklonilnem stališču.

Novinarski klub.

Danes, v sredo ob 18. važna seja v kavarni »Bristol«.

m. Javna šola Glasbene Matice v Mariboru priredi v četrtek, dne 6. in v petek, dne 7. marca dve interni produkciji v prostorih glasbene šole. Nastopijo gojenci nižje in srednje stopnje. Začetek obeh produkcij je točno ob 17. uri. Uljudno se prosi, da stariši in prijatelji naše muzikalne mladine blagovolijo priti že pred 5. uro, da se prireditev po nepotrebnem ne zavlačuje. Sporedi se dobe pri vstopu.

Princ Karneval

se je sinoči poslovil od svojih čestilcev v Mariboru: v Narodnem domu se je na sokolski maškeraadi gnetlo v vseh gornjih prostorih številno jugoslovensko občinstvo, izredno lepo število mask, med njimi mnogo originalnih in ukusnih, je dalo prireditvi privlačnost, sokolski orkester je nemurno zadovoljeval želje plesalcev in plesalk, v šotorih pa so se nudila krepčila. — Rapidovci so se poslovili od princa karnevala v Unionu.

Lepo skavtsko predavanje.

smo imeli v ponedeljek, dne 3. t. m. v kinu Apolo. Načelnik slavenskih skavtov g. Pavel Kunaver, Sivi Volk, je zanimivo predaval o velikem mednarodnem skavtskem taborenju lani v Arriweparku na Angleškem, kjer se je zbralo nad 50.000 skavtov iz celega sveta. Predavanje je bilo tem zanimivejše, ker so ga spremljale številne skioptične slike. Predavatelj je pa tudi sicer znal napraviti predavanje zanimivo z raznimi anekdotami. Poslušalo ga je številno občinstvo, zlasti veliko mladine, pa tudi mnogo staršev skavtske omladine

Dan prosvete

priredi »Masarykov lidovychovný za vod«, največja češkoslovaška prosvetna organizacija, v proslavo Masarykove osemdesetletnice po celi češkoslovaški republiki dne 7. t. m.

Pred katastrofo kmetijstva na Goriškem.

Kmetijske tečaje prireja goriška potovalna šola pod vodstvom kmetijskega učitelja Velicogne. Tak tečaj se je vršil v Sv. Križu na Vipavskem. Obiskovalo ga je 33 kmetovalcev. Sedaj se odpre kmetijski tečaj v Vipavi. Naše kmečko ljudstvo hrepeni po gospodarskem napredku in kmetovalci radi posejajo tečaje, ako jim nudijo koristen poduk. Za obnovo in povzdigo kmetijstva na Goriškem pa je potreba poleg poduka nujno tudi cenene kredita in znatnega znižanja davščin. Gospodarstva se rapidno zadolžujejo in bliža se katastrofa v goriškem kmetijstvu, če ne bo pravočasno pomoči.

Adaptacija postajnega poslopija v Slov. Bistrici

se bo izvršila tekom spomladi. Gradbeni oddelek ljubljanske žel. direkcije je razpisal natečaj za prevzem gradbenih del in je treba tja poslati ponudbe do 12. t. m.

Marta Leber zopet doma.

Poročajo nam, da se je sinoči oglasila na polic. stražnici mati Marte Leber, o kateri smo včeraj poročali, da je bila odpeljana s plesne zabave pri Gačniku v Studencih. Mati trdi, da je dekletu postalo na plesišču slabo in da so jo znanci odpeljali k neki prijateljici.

Ste že podpisali deleže za pohorsko vzpenjačo?

Statistika brezposelnosti v Sloveniji v 1. 1929.

Iz leta 1928 je 1. jan. 1929 preostalo pri borzah dela 2218 brezposelnih (pri mariborski 586); prijavilo se jih je tekom leta 28321 (v Mariboru 8524); prostih službenih mest je bilo 22920 (v Mariboru 5278); izvršenih posredovanj je bilo 16612 (v Mariboru 4280); iz seznama brezposelnih je bilo črtanih 11800 (v Mariboru 4360); 31. dec. 1929 je ostalo v evidenci 2127 brezposelnih (v Mariboru 570); brezposelnih podpor je bilo izplačanih 324.422 Din (v Mariboru 91.911,50 Din); objav za polovično vožnjo po železnici je bilo izdanih 14602 brezposelnim (v Mariboru 2540) v vrednosti 875.237,74 Din (149.373 Din).

Na zadnji svinjski sejem v Mariboru je bilo pripeljanih 106 svinj. Cena je bila za 5 tednov do 12 mesecev stare mlade prašiče od 250—1100 Din za komad. En kilogram žive teže se je prodajalo po 10 do 12,50 Din, mrtve teže po 17 do 18 Din.

Četrtek, dne 6. marca 1930.

Cenj. kinoobiskovalce opozarjamo na velenimivni film

IDEALNI ZAKON

po znameniti knjigi VAN DE VELDE.
Lil Dagover in še 10 najboljših igralcev.

Kino Union tel. 23-29.

Četrtek, dne 6. marca 1930.

Zamenjava srečk, kupljenih v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru. Aleksandrova c. 13 je mogoča samo še danes in jutri. Jutri dne 6. marca se bo vršilo že žrebanje. Torej ne zamudite jih obnoviti! Neigranci, ki bi radi igrali dobe še nove srečke! Izrabite priliko obogateti čez noč!

Pri želodčnih in črevesnih težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgagi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnenju k bluvanju, učinita 1—2 čaši naravne »Franz Josefove« vode, temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Post festum . . .

NEKAJ PEPELNIČNIH PREMIŠLJEVANJ O SVETOVNEM SVETNIKU KARNEVALU.

Kurent — Karneval — Fašenk — Pust... Čudna imena! A pomenijo eno in isto. Kakor da je neizogiben ta »svetnik«, katerega celo cerkev vpoštevata ali »obrajta«, se mora vršiti vsako leto, kakor Božič, Velika noč, Binkošti in — last not least — tudi vsi državni prazniki. S tem je pač jasno povedano, da je svetovni Karneval, slovanski Kurent, prleški Fašenk in kranjski Pust v neizmerno velikih čisljih pri našem ljubem narodu slovenskem. O tem je odvisna vsaka debata; kajti ni zakona pod solncem božjim, ki bi prepovedal maske in vse tiste stvari, katere uganjajo maskirani ljudje.

Karneval. — Beseda je tuja. Ima latinski izvor in sega v dobo pred Kristom: »Meso« naj — zdravstvuje (Carnevaleo)! Za dušo je v teh dneh itak bore malo preskrbljeno. — — — Sicer pa je pustiti sentimentalnosti na stran, kajti te dni se je plesalo prav povsod, samo v — cerkval ne, četudi je biblijski kralj David plesal (»saltavit«) pred skrinjo zaveze, brenkajoč ob strune harfe, in sproti spaval svoje vekovne psalme. »Se sodi bi počiti, ako bi jim ne dali zraka«, je napisal neki cerkveni knez, ko je razpravljaj o Karnevalu in prav je imel. Dal si je spridevalo, da je kaj dober — fizik.

Kult Karnevala ni monopol gotove historijske dobe, kraja ali naroda. Najdemo ga ne-le pri vseh narodih sveta, ampak tudi v vseh časih. Trdovratni zgodovinarji celo trdijo, da spada v predzgodovinski čas. Toda o tem bi se lahko napisala knjiga oz. prav obsežna diskusija. Bojim se pa, da bi bila preveč dolgočasna, doktrinarska in — preveč postna. Zato je pač dobro, da ostanemo pri domačih šega in navada, a v »počasenju« Kurenta se pozabavimo ob var refleksijah.

V bistvu ima predpustni čas, ko se staro in mlado ženi križema, s pomislekom in tudi brez prevdanka, prav kakor na novo se porajajoča narava pomen nebrzdanega veselja, ki se konča z jutrom spokorne pepelnice: Nebrzdani jazzband, poskočna polka, okrogla harmonika, piskajoči klarinet, milozvočne strune kitare in vijoline izzvenijo v resen opomin: »Memento homo, quia pulvis es...«

V dobi rimskega imperija so imeli tudi »poklade«, (predpustno veselje) zvane — saturnalia. Imele pa so globok notranji pomen, saj so gospodari zamenjali s svojimi sužnji vloge: Preoblekli so se za tri dni v obleke svojih sužnjev ter jih osebno in bogato pogostili z jedajo in pijačo. Z veseljem so pričakovali bedni sužnji, kdaj napočijo Saturnovi prazniki, katerih konec je za njih pomenil — grozo. S topo resignacijo so se vdali v svojo usodo z nado v skrušenem srcu na — druge saturnalijske...

V predpustu, tem »času presnetem« vse raja; zlasti mladina se v tem kultu spušča v včasih nevarne in neredkokrat usodne superlative, po katerih največkrat človeka skozi dolgo časa »boli glava«, a žep dobi — jetiko, a marsikateremu zleze šegavi princ Kurent v želo: dec in domuje v njem dolgo, obupno dolgo; pa tudi v kosteh starine zapolje eliksir mladostne poskočnosti, šegave nebrzdanosti in bacili skrivnostne »insania amabilis« — (ljubke norčavosti) se primejo tudi osivelih in plešastih glav... Ni ga družabnega sloja, ni ga društva ali politične stranke, ki bi se odrekla kultu Karnevala s kategorično gesto — abstinence ali popolne prepovedi. Vsi poskusi so bili večalimani udarec v zrak; kajti odpraviti praznovanje Pusta bi pomenilo isto, kakor svetovna revolucija ali iztrebljenje v srca človeštva močno usidrane vere. Od aristokrata, buržuja, preko meščana do proletarca vse pleše in zapravlja.

Pred zastavljalnico. Diskretno šviga jo tudi elegantne sence skozi vrata... Za ples, zabavo in krok mora biti. Marsikateri dobrovolilek odnese vse, kar ima — in ko odnese edino žepno uro, se tolaži, da je za javno orientacijo po mestu itak dovolj preskrbljeno... Izgovor, samotolažba.

A ko odbije polnočna ura pustnega torka in potrika na boleče čelo pepelnice s križem od pepela in opominom na smrt »Memento«, tedaj zamijavka širom sveta velikanski maček in jok »obsede- lih« devic se pomeša v to jeremiado...

Le malo jih je, ki se za Pusta ne zme- nijo, ker njih tuzemski kuluk pomeni večno pepelnico...

Najčudovitnejše morje na svetu

SKRIVNOSTI MRTVEGA MORJA. — GLADINA BREZ VALOV. — UNIČEVANJE ŽIVLJENJA. — KAKO JE MRTVO MORJE NASTALO.

Iz verouka pozna vsakdo poleg svoje domovine gotovo še najboljši Palestino, deželo, kjer je bil rojen in križan Kristus, zato tudi Mrtvo morje ni neznano. To morje, ki je pravzaprav samo neveliko jezero, leži v Palestini, in sicer dosti nižje kakor pa sega gladina pravega odprtega morja. Mrtvo morje — prav pripravno ime! Srebrni je sicer sijaj njegove površine, a drugače je zares mrtvo, ker ne pozna ne gibanja ne valovanja. Vroči vetrovi iz Arabije preprihajo zrak in mu dajo valovanje, a zastoni ljubkujejo težko snov Mrtvega morja. Zrahlija jo kvečjemu lahko vihar in jo uglasbi. Živahni Jordanovi valovi, ki se stekajo v to morje, ne morejo ustvariti življenja in postanejo sami mrtvi.

Tuja in grozna je ta voda: ne igra se s peskom ob bregu, ne pogovarja se s človekom, ni njegova prijateljica. Kdor ne verjame, naj jo pokusi: zoprna pijača je to, strupena, ocean je v primeri z njo sladek in okusen. Strupe meša ta voda, veseli se, da mori ribe, ki so priplavale vanjo po reki Jordan; nobeno rastlinsko in živalsko bitje ne prebiva v njej. In čeprav ni res, da nobena ptica ne more leteti čez Mrtvo morje, je vendar res, da večkrat ptice plavajo po njem.

umorjene od dušljivega zraka. Morje mori na daljavo daleč naokoli: uničuje rastline in drevesa, ki kakor kosti mrlčev ležijo ob meji njegovega kraljestva.

Grozna točka je to v veselstvu. Preiskovali so morje in ga studirali, marsikaj so ugotovili, le malo so pa mogli razložiti. Pet in pol ur je morje široko, dvajset ur dolgo, v kotlini leži, v eni najglobljejših vdrtin zemlje, 394 metrov pod gladino Sredozemskega morja; povprečno 300 metrov je to morje globoko, najgloblja točka je 357, torej 751 metrov pod gladino Sredozemskega morja. Osemindvajset odstotkov ima njegova voda kemikalij, 23 odstotkov soli in 5 odstotkov bron in klor. Odteka ni nobene, vsak dan izhlapijo ogromne množine vode, za 13,5 mm višine; samo Jordanove vode izhlapi vsak dan 6 tisoč milijonov litrov. To vemo. Ne vemo pa, kako je to nastalo; veliko je razlag. Katastrofa je nekoč ustvarila to strašno, življenje uničujočo tvorbo.

Vendar pa se je v novejšem času dalo s precejšnjo gotovostjo ugotoviti, da je tudi Mrtvo morje nekoč bilo del Sredozemskega in s tem ostalega morja. Ločeno je bilo od tega pred mi-

lijoni in milijoni let, ko se je dvignila iz morja sedanja Palestina med njim in sredozemsko obalo. Takrat pa je njegova gladina bila enaka oni Sredozemskega morja ali celo še višja. Ker pa se vanj niso iztekale nobene velike reke, je vedno več vode izhlapelo, kakor je je znova priteklo. Posledica tega je bila, da se je gladina bolj in bolj nižala, to se pravi, da je voda vedno bolj ginila in tako se je gladina Mrtvega morja tako nižala, da je postala za 394 metrov nižja od sredozemske. To nižanje je bilo zau-

stavljen šele tedaj, ko se je količina vode, ki dnevno izhlapi, izenačila z ono množino, ki vsak dan priteče vanj.

Na ta način pa je verjetna tudi razlaga visokega odstotka kemikalij, ki jih vsebuje, kajti med tem, ko je čista voda izhlapela in se porazgubila, so kemične sestavine, ki ne hlapijo, ostale na dnu kot stalne usedline. Vendar pa vsebuje voda Mrtvega morja tudi nekatere kemične sestavine, ki jih v vodah ostalih morij ne najdemo, ali pa le v silno majhnih količinah.

Koliko smo od 1. 1920 zgradili železnice?

Na konferenci beograjskega inženjerskega društva minuli petek, je bivši direktor za gradnjo železnice govoril o rezultatih in izkustvih pri gradnji železnice v času od 1. 1920. do 1930. V tem času smo zgradili v Jugoslaviji 1348 km novih železniških prog za vsoto 1,595,000.000 Din. V dogradnji je danes še 291 km, ki bodo stali 829,731.000 Din, tako da bomo imeli koncem 1930. leta 1639 km novih prog za 2,524,900.000 Din. Ti stroški so se krili: iz rednih proračunskih sredstev v znesku 999,239.000 Din, iz notranjega investicijskega 7%nega posojila iz leta 1921. v iznosu 277,500.000 Din, iz bosanskega fonda za gradnjo železnice 1,450.000 Din, iz zunanega posojila, sklenjenega leta 1922., pa 1,255,711.000 Din.

Nove proge, ki so v dogradnji so: Kraljevo—Raška—Mitrovića, Pločnik—Kuršumlija, Bitolj—Prilep, Trebinje—Bileč, Priština—Drenica, rekonstrukcija zobčaste proge skozi Ivan-planino in proga Bakar—Pristanište.

Kot novi progi prideta predvsem na vrsto: proga Beograd—Kotor, ki je v načrtu že s konference leta 1926., in katere je treba zgraditi še 508 km (stroški 2,058,000.000 Din), ter proga Beograd—Split, katere prvi del (Beograd—Lazarevac) v dolžini 59 km je skupen za obe ti progi in bo stal (brez predora Bela Reka) 137.000.000 Din. Drugi del (Lazarevac—Valjevo—Janja—Tuzla—Doboj—Banjaluka) je dolg 328 km in bo stal 1092 mil. Din; tretji del (Bihać—Zrmanja), 82 km, 252 mil. Din. Zgraditi treba tudi še proge: Doboj—Sarajevo, 177 km, 354 mil. Din; Kuršumlija—Priština, 67 km, 181 mil. Din; Priboj—Priepolje—Bjelo polje, 85 km, 214 mil. Din; Pazarić—Tarčin in rekonstrukcija zobčaste proge Bradina—Konjic, 25 km, 96 mil. Din; Skopje—Tetovo—Gostivar—Kičevo—Ohrid, 170 km, 452 mil. Din; Ohrid—Bitolj, 77 km, 244 mil. Din; Veles—Prilep, 85 km, 233 mil. Din; Beograd—Pančevo, 24 km, 75 mil. Din; Kočevje—Vrbovsko; Št. Janž—Sevnica; Varaždin—Koprivnica.

Nosljanje zopet moderno

V Angliji je v boljši družbi opažati zopet nosljanje tobaka. Ta razvada je bila pred razširjenim kajenja tako splošna, da so nosljale celo dame. O angleški kraljici Šarloti je bilo znano, da je svoj tobak za nosljanje rada mešala z zelenim čajem. Kralj Jurij IV. je o priliki svojega kronanja poklonil raznim dostojanstvenikom na tisoče škatlic s tobakom za nosljanje. Tudi slavni francoski državnik Talleyrand je zelo rad nosljal. Kadar je bil na važnih pogajanjih ali posvetovanjih, je vedno marljivo segal s prstom v škatljo, da je tako pridobil trenutek časa, da je dobro premislil, kar je pravkar slišal. Morda je povratek k nosljanju tobaka znamenje, da se bo tudi sedanje neresno človeštvo vrnilo zopet k resnosti.

Drevo, ki žre opice

Brazilskega raziskovalec, dr. Mariano de Silva je nedavno razkril v braziljskih gozdovih v Guyani čudovito prikazen: drevo, ki se hrani s sesavci. Deblo drevesa meri štiri čevlje v širino in doseže višino štirinadstropnega poslopja. Njegovo krono tvori strašna mešanica vej, ki vise za velikanskim listjem nizdol kakor zahrbtnje mreže. Od drevesa se širi strašen, penetranten duh po gnilobi, po neužitnem mesu. So to izhlapine prežveko-

valnih organov drevesa. Kar je pa naj bolj čudno: ta strašni duh privlači cele gručice opic, ki — kakor pod magičnim uplivom — plezajo po debelu navzgor, kjer jih kakor pajčevina muho, zaplete vejevje krone med sebe in ne spusti več, da si se branijo z vsemi štirimi in pri tem spuščajo strašne glaso-ve. Drevo ostane neusmiljeno in trdo. Čez tri dni je tragedije konec, drevo razpne zopet svoje vejevje in na tla popadajo samo kosti. Dr. Mariano sam je strepetal pri pogledu na to strašno množino okostij in lobanj opic okrog drevesa. Ta drevesa pa so na drugi strani tudi sredstvo, ki onemogoča v braziljskih gozdovih čezmerno plodenje opic.

Slabi pojmi.

Janez Kopriva je pobegnil iz zaporov. Ko so ga spet vlovili in ga prignali pred sodnika, ga ta vpraša, zakaj je pravzaprav pobegnil.

Janez: Hotel sem se oženiti, gospod! Sodnik (se prime za glavo): No, vi pa imate res smešne pojme o svobodi!

Sport

ISSK Maribor : SK Železničar.

Druga nogometna tekma v korist podsavezne blagajne se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. na igrišču ISSK Maribora. Protivnika bosta SK Železničar in ISSK Maribor. Nastopila bosta v najmočnejši postavi in se bo mariborskim sportnim krogom nudila ponovno prilika, prisostvovati srečanju med domačimi klubi pred prvenstvenimi tekmami.

Čeprav se SK Železničarju do danes ni posrečilo, da zmaga nad ISSK Mariborom, je vendar izid dvomljiv, kajti »Železničar« ni ravno v slabi formi in je od lanskega leta znatno napredoval. Zlasti sta se ojačila njegov napad in ožja obramba. »Maribor« je moštvo dokaj dobrih kvalitet in je v letošnjih tekmah pokazal, da je resni kandidat za naslov prvaka Slovenije.

Tekma se prične ob 15. uri in bo sodil gosp. dr. Planinšek.

SK. Železničar.

Drevi ob 19. uri seja upravnega odbora. — Tajnik.

Medmestna tekma Beograd—Zagreb.

Dne 16. marca, na dan glavne skupščine J.N.S., se bo odigrala v Zagrebu revanšna tekma med beograjsko in zagrebško reprezentanco. Podsavezni kapetan Z.N.P. je nominalni v reprezentanco Zagreba sledeče igralce: Mihelčič, Pavičič, Bivec, Gujer, Premrl, Kunst, Podvinec, Hitrec, Leinert, Babič, Žarković, Remec.

Cross-contry za prvenstvo Jugoslavije 1930.

Jug. liahkoatletski savez priredi dne 5. aprila ob 16. uri na dirkališču Črnomer pri Zagrebu cross-contry rek na 10.000 m za prvenstvo Jugoslavije 1930. Tekmovalo se bo po pravilih I.L.S.-a. Prijave s prijavnino 15 Din je poslati na naslov tajnika: Zdenko Francić, Zagreb, Martičeva ul. 5.

A.S.K. Primorje v Beogradu.

ASK Primorje bo dne 15. in 16. marca gostoval v Beogradu, kjer bo nastopil proti BSK in Jugoslaviji.

Medmestna tekma Gradca : Maribor.

Dne 13. aprila t. l. se bo vršila v Mariboru medmestna tekma med reprezentanco Gradca in Maribora.

K.A.C. v Mariboru.

Prvak Koroške Klag. Atletik-Club gostuje prihodnjo nedeljo v Mariboru proti SK Rapidu.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

40

Ragastens je bil planil pokoncu. Postavil se je za mizo.

»Oh,« je zmrmljal z nekakim srdom. »Zakaj ni možki!... Udaril bi jo... ubil bi jo... Ne... Ah ne! Ne morem... ne morem!«

Lukrecija je bila zagrabila za mizo. Prevrnila jo je, in kakor bi trenil, je bila pri Ragastensu.

Ta je oprezno počakal njenega zamaha. Njegove roke so se hipoma izprožile kakor dvoje mogočnih vzmetov in njegovi prsti so popadli Lukrecijo za obe »apestji«.

Ona se je penila.

»Umri!« je zarohnela.

»Milostljiva,« je dejal Ragastens s strahovito mirnostjo, »pazite, da se ne ranite s tem, da bi izpustili zastrupljeno igračko, ki jo držite v roki!...«

Njegove žilave roke so zavijale Lukrecijino zapetost. Mahoma je zarjula od bolečine: bodalo ji je zdrknilo iz roke, padlo na svojo ošt in se zasadilo v parket.

Ta hip je padla Lukrecija nazaj in se zvila na tleh. Ragastens jo je držal kleč v svojem prijemu. Se- gel je po bodalo, Lukrecija je prebledela kakor smrt...

»Izgubljena sem!« je zajecjala.

»Pomiloščam vas!« je odgovoril vitez mrzlo. »Pri- zanašam vam, kakor sem pravkar prizanesel drugemu morilcu, vašemu bratu... Toda zdaj je konec... glejta, da mi ne prideta več pred oči, niti vi niti on... strl bi vama glavo kakor škodljivim modrasom!...«

To rekši je bliskoma planil kvišku in skočil z bodalom v roki v sosednjo sobo.

Tudi Lukrecija je vstala, vsa blede, tuleča na glas. Divje je razbijala po zvoncu in kričala:

»Semkaj, stražniki! K meni! Morilec je tu!...«

Vrata so se pričela šumoma odpirati. Oboroženci in napol oblečene spremljevalke so pričele tekati na kup.

»V palači je! Nemogoče mu je uiti! Zastrazite vse izhode! To je morilec vojvode Gandijskega... in hotel je zaklati tudi mene!«

In še ta hip se je zapodila za Ragastensom, z njo pa tucat stražnikov in enako toliko lakajev, dočim so ostali hiteli proti vratom in nabijali svoje arkebuze.

Ragastens je bil pretekel dvoje ali troje soban; mahoma se je znašel v prostorni dvorani, v dvorani poedin, ki jo je bil že občudoval v njenem velikolepem sijaju.

Tu je začul hrup, kričanje semintja in bližajoče se korake... Spoznal je glas Lukrecije.

»Ali naj poginem v tem prokletem kraju?« je mi- silil sam pri sebi. »Poginem kakor mlad lisjak, ki ne zna svojega rokodelstva in se da zajeti v ležišču?«

Njegov ostri pogled je švignil po dvorani naokrog. »Oho!« je zamrmral. »Rdeča sled! Pot krvi!... Pot zločina, ki bo zame pot v svobodo!...«

Spomnil se je bil krvave sledi, ki je šel za njo tisto noč, ko ga je Lukrecijina dekla tako zagonetno pustila samega v tej dvorani — sledi, ki ga je vodila do Tibere. Pognal se je v tisto stran.

V trenutku, ko je skočil skozi vrata v ozadju, se je prikazala Lukrecija na drugem koncu dvorane.

»Tu je! Imamo ga!« je kričnila vsa zasopla.

V dveh skokih je premerila dvorano poedin. Sle- dila je strašna gonja. Naposled je ona dospela v po- slednjo dvorano baš tisti hip, ko je Ragastens z ramo ulomil steklena vrata, ki so vodila k Tiberi.

»Naš je! Primate ga!« je zakričala.

Namesto odgovora se je Ragastens gromko za- kroholal. Stražniki so preplašeni obstali. Lukrecija pa je izbruhnila proti nebu, ki so ga plamenili žarki vzha- jajočega solnca, kletev obupane besnosti ter padla onesveščena vznak po tleh.

Ragastens, z glavo naprej, je bil planil v reko ter izginil v žoltih valovih Tibere.

XXIV.

Prodaja Kapitana.

Toliko da se je bila vzdramila jutranja zarja, ko je stopil neki možki pred vrata krčme »Pri lepem Janu« in potrkal. Ta možki je bil Žid. Mojster Bartholomeo — dični gostilničar — je pomolil nos skozi okno in spoznal svojega ranega gosta.

»Dobro, pridem doli!« je dejal.

Kmalu nato je odpahnil vozna vrata, in Žid je smuknil na dvorišče gostilne.

»Pozdravljeni, vrli moj Efraim. Točno prihajate k sestanku. Prav tako!...«

»Točno, cenjeni Bartholomeo, dasi mi ni prijetno vstati ob tako zgodnji uri. Toda povejte, zakaj hočete govoriti z mano baš takrat, ko poštene ljudje še spé, in vse to zaradi te malenkostne kupčije?«

»Pst!... Prav zato, da nihče ne more videti, kaj vam prodam pri tej kupčiji!...«

»Oh, zaradi kdovekakšnega starega tovarnega osla, ki mi včasih katerega prodate, pač ni treba tega skrivanja!...«

Brez odgovora je prijel Bartholomeo Žida Efraima za roko ter ga odvedel k enemu izmed stebrov, ki so držali nekakšno teraso. Na tem stebri je bil prilepljen list papirja.

»Berite to, mojster Efraim!« je dejal gostilničar.

Žid je pričel polglasno brati. Ta list je bil oglas, ki je naznanjal, da se vrši usmrčenje Ragastensa danes na trgu pred gostilno.

Ko je prečital, je Žid pogledal krčmarja pri »Le- pem Janu«.

»Efraim... poklical sem vas, da vam prodam vi- teško obleko in konja z vso opravo,« je dejal Bartho- lomeo.

»Čemu moram torej brati ta oglas, ko vendar z vsem Rimom vred vem za usmrčenje, ki se ima

vršiti?«

»Ali ne razumete? Oprava... in konj!...«

»Torej?«

»To je oprava tega razbojnika. In konj je last strašnega roparja Ragastensa! Zdaj razumete, zakaj ste morali vstati zarana. Če bi kdo sumil, da je stano- val ta Ragastens pri meni, bi mogla priti gostilna ob dobro ime.«

»Zares,« je dejal Žid in zmajal z glavo.

»Nasprotno pa vi, cenjeni Efraim, lahko z dobič- kom prodaste opravo in konja. Vrednost obleke in ži- vali, ki je bila last tako nevarnega razbojnika, mora biti na vsak način trikrat večja, vsled znamenitosti, ki se čisto naravno drži reči, ki so se jih slavni ljudje dotikali s svojimi lastnimi rokami.«

»Sluga sem! Ni mi do tega, da bi obračal pozor- nost sodnikov na svojo siromašno kupčijo. Sodnija se še brez tega preveč nagiblje k zlohotnosti. Prodajte vi sami konja in opravo. Ta izvestna teri ste govorili, vam gotovo pripomore bička!...«

»Oh, da! Toda bojim se!« je dejal Bartholomeo s klavernim glasom.

»Zase se bojite, zame pa ne!«

»Vsaj oglejte si konja in opravo... Potem se po- meniva o ceni!...«

»Dobro, to so modrejše besede. Pogledal bi že. Toda to vam povem naprej, da mi je popolnoma ne- znano, odkod prihaja oprava in čigava last je konj. Plačal vam bom pravično ceno, potem pa je mir vseh besedi.«

»Pojdite z mano... Ali začneva z obleko? Ta leži lepo razgrnjena na postelji!...«

Nekaj trenutkov kasneje se je pričelo med Bartho- lomeom in Efraimom v Ragastensovi sobi buruo trgo- vanje. Naposled sta se pobotala.

»Vzemite to s seboj, pa popojdiva pogledat konja,« je rekel krčmar.

»Ne... pustiva tu. Ako mi konj ne bo povšeči, je kupčija neveljavna; čemu bi brez potrebe prenašal ro- bo semintja?«

Napotila sta se v hlev.

Tam je stal Kapitan ter teptal, rezgetal in trgal za vrv, obračaje glavo proti vratom. Uboga žival je ča- kala svojega gospodarja, čigar dolge odsotnosti ni mogla razumeti. Vrhutega pa jo je tudi prijemala ne- strpnost od tega nenavajenega bivanja v hlevu.

Efraim je šel kroginkrog konja, pogledal mu zo- be, privzdigaval njegova kopita, tipal mu krepke kite na nogah ter kot poznavalec občudoval krasnega šarca.

Naposled, ko sta se bila dična mojstra domenila za ceno, se je Efraim spomnil oprave ter je šel v sprem- stvu Bartholomea nazaj v Ragastensovo sobo.

Tam pa sta obadva vzkričnila od presenečenja, stvari so bile izginile!

»Kaj pomeni to?« je dejal žid s sumom v glas.

»Kaj vem jaz?« je odgovoril Bartholomeo trepe- taje.

Decimalna tehtnica

za 150 kg, skoro nova, se prod. Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 627

Priprosto, zdravo dekle,

34—40 let, lepega značaja, z letnimi spričevali, ki dobro meščansko ku- ha, čisto in točno opravlja vsa dela, v hiši in na vrtu, ljubi dom in otroke, se sprejme. Predstaviti: Domicelj, Prešernova 34/I. od 8. do 9. dopoldne. 600

V najem se odda s 1. aprilom

stanovanje 3 sobe, kuhinja v pritličju, skupno z lokalom in velikimi kletnimi prostori. Naslov v upravi 361

Sobo

fino opremljeno, tik glavnega kolodvo- ra oddam. Aleksandrova 48. 670

Lepo solnično sobo oddam takoj bol- šemu gospodu. Ob železnici 5/II. Kostanjevec. 702

Sobo in črkoštkanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Fra- njo Ambrožič. Grajska ul. 2. 2281

Stole vple'am

s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehtnice. 529

Gramofone

popravlja najbolje in najceneje meha- nična delavnica Justin Gustinčič, Tat- tenbachova ulica. 14. 602

Hišo z vrtom in poljem

prodam. Studenci, Kralja Petra c. 116. 686

Na Glavnem trgu stojnica stoji, — špeciialiteto národno vam nudi... Komur po gibáncih slina se cedi. — naj k Treziki se naši koj potrudil! — Alojzija Šafarič, gostilna pri »Večernem solncu«, Splavarska ulica. 579

Viničarja, izkušenega, solidnega, ka-

teri je absolvirál vinarsko in sad- jarsko šolo, z dolgoletnimi izpriče- vali, z dobrimi referencami, iščemo za takoj za na Hrvatskem ležečem 7 oralov velikem vinogradu. Poro- čeni prosilci, katerih žene se raz- umejo v živinoreji in mlekarstvu imajo prednost. Oferte na Brača J a n e k o v i č, Zagreb, Draškovi- čeva 15. 699

Iščem starejšo služkinjo, katera zna kuhati. Naslov v upravi lista. 680

Opremljeno, lepo sobo na ulico oddam. Krekova 5/I. desno. 682

Golšo in slično bolezen

odpravi brez joda, brez zdravila, trajno in hitro, sredstvo iznajdeno od osebe, ki se je te bolezni sama rešila. (Za obvestila priložiti Din 7.50 v znamkah.) K.JILEK, Šternberk, Moravska, Č.S.R. Zajemčen uspeh! Frankirati pisma z 3 Din. 551

Inventurna prodaja!

Pri vsem zimskem blagu
10% popust

Specialno nizke cene no- gavic. Tvorilška zaloga moškega perila za vse sloje. Oglejte si izložbo. Prepričajte se glede cen.

JOSIP ŠEREC, MARIBOR
Aleksandrova c. 23. 457

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da točim

novo dalmatinsko vino

v gostilni »Vinski hram«, Tattenbachova ul. 1

Crno po 11, belo po 12, opolo po 12 Din, čez ulice 1 Din ceneje

Exportna hiša „LUNA“

Najcenejši nakup galanterije, vezanine, otroških igrač ter pletenine domačega izdelka

otročje nogavice od	Din 5.— naprej
damske nogavice od	Din 7.— naprej
moške nogavice (sokni) od	Din 6.— naprej
vezanine od	Din 1.— naprej
čipke od	Din 1.— naprej

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, za novorojenčke opreme lastnega izdelka. — Čevlje za dom, čevlje za telovadbo, otroške čevlje in sandale. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gumbe, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah

DRUŠTVO HIŠNIH POSESTNIKOV
ZA MARIBOR IN OKOLICO

izpolnjuje s tem tužno dolžnost in sporo- ča svojim članom, da je umrl njegov društveni tajnik, gospod

Ivan Klemenčič

nadučitelj v p.

Maribor, 3. marca 1930.

700